

Egzaminy ogólnokrajowe dla uczniów w Europie: cele, organizacja oraz wykorzystanie wyników

Najnowsze opracowanie przygotowane przez sieć Eurydice opisuje kontekst i organizację ogólnokrajowych egzaminów w 30 krajach Europy oraz sposoby wykorzystania wyników tych egzaminów do informowania środowisk edukacyjnych oraz wpływania na dalsze kształcenie uczniów. Raport przedstawia różnorodność celów, częstotliwość przeprowadzania oraz zakresy ogólnokrajowych egzaminów w Europie, a także wskazuje na istotne europejskie tendencje w tej dziedzinie.

Niniejsze opracowanie obejmuje okres kształcenia obowiązkowego, dane dotyczą roku szkolnego 2008/09.

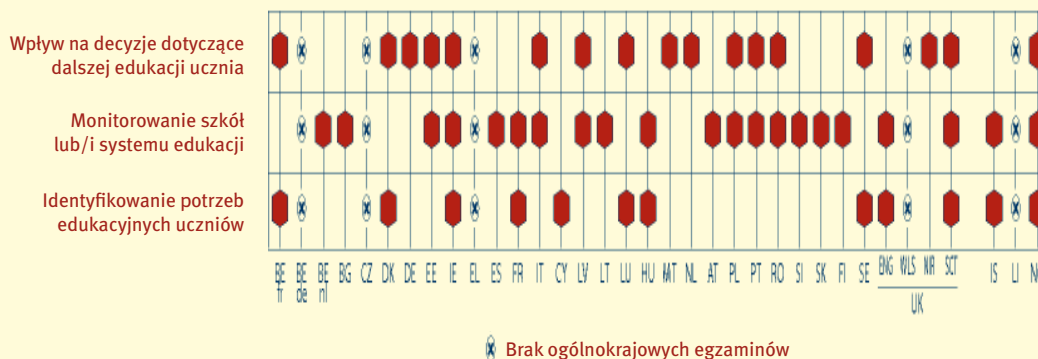
W większości krajów europejskich powszechnie stosuje się egzaminy mające na celu walidację kształcenia i monitorowanie wyników.

Działania państw europejskich mające na celu zwiększanie efektywności systemów

edukacji doprowadziły do wzrostu znaczenia mierzenia i monitorowania wyników nauczania. Większość krajów europejskich wprowadziła stosunkowo niedawno systemy egzaminacyjne, które w ciągu ostatniej dekady rozwijały się bardzo dynamicznie. W roku szkolnym 2008/09 egzaminów ogólnokrajowych w trakcie obowiązkowego kształcenia nie przeprowadzano jedynie w Niemieckojęzycznej Wspólnocie Belgii, Republice Czeskiej, Grecji, Walii i Liechtensteinie.

Egzaminy/sprawdziany ogólnokrajowe służą wielu celom, jednak w przypadku większości krajów, mają na celu certyfikację, potwierdzanie osiągnięć uczniów bądź monitorowanie szkół lub całego systemu edukacji. Nieliczna grupa krajów przeprowadza egzaminy ogólnokrajowe w celu wspierania uczniów w procesie uczenia się poprzez identyfikowanie ich potrzeb edukacyjnych.

GŁÓWNE CELE OGÓLNOKRAJOWYCH EGZAMINÓW PRZEPROWADZANYCH W TRAKCIE KSZTAŁCENIA OBOWIĄZKOWEGO, 2008/09

Źródło: Eurydice.

Częstotliwość przeprowadzania i zakres egzaminów różnią się w zależności od kraju

Kraje europejskie organizują egzaminy średnio trzy razy w trakcie trwania kształcenia obowiązkowego. Przeważająca większość egzaminów jest obowiązkowa dla wszystkich uczniów, a nawet w przypadku gdy są one nieobowiązkowe, najczęściej przystępują do nich niemal wszyscy uczniowie. Niektóre kraje egzaminują uczniów znacznie częściej

niż wynika to ze średniej europejskiej. W Danii uczniowie zdają aż do jedenastu egzaminów w trakcie kształcenia obowiązkowego, na Malcie i w Szkocji – do dziesięciu, w Anglii – do siedmiu, a we Francji – do sześciu. W sześciu krajach natomiast przeprowadza się tylko jeden sprawdzian w trakcie trwania kształcenia obowiązkowego.

LICZBA LAT SZKOLNYCH, W KTÓRYCH PRZEPROWADZA SIĘ EGZAMINY OGÓLNOKRAJOWE W TRAKCIE KSZTAŁCENIA OBOWIĄZKOWEGO, 2008/09

Źródło: Eurydice.

Egzaminy często obejmują jedynie główne przedmioty

Egzaminy często dotyczą tylko dwóch głównych przedmiotów, jakimi są język ojczysty i matematyka. W niektórych krajach dodaje się język obcy lub/i nauki ścisłe. Oprócz egzaminów prowadzących do przyznania certyfikatu ukończenia szkoły średniej I stopnia (poziomu gimnazjum), niewielka liczba krajów egzaminuje swoich uczniów z większej

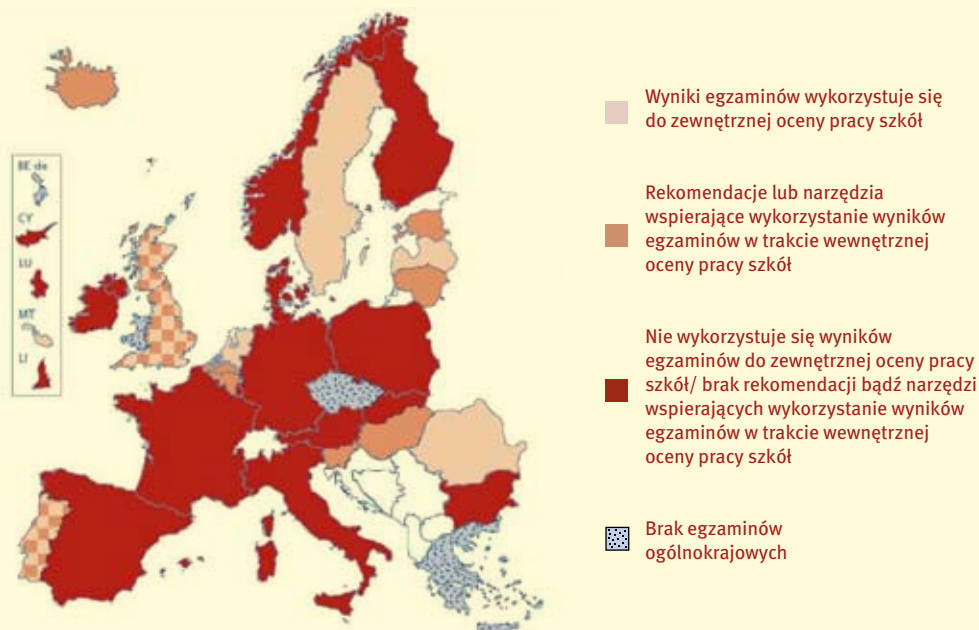
liczby przedmiotów. Istnieje jednak grupa krajów, która przeprowadza egzaminy w systemie rotacyjnym, zmieniając co roku przedmioty egzaminu, co pozwala na testowanie większej liczby przedmiotów, nie powodując tym samym dodatkowego obciążenia uczniów i nauczycieli.

Wyniki egzaminów w momentach decydujących o dalszej karierze ucznia łączy się z innymi formami oceny

Większość krajów w Europie przeprowadza egzaminy, których wyniki mają istotne znaczenie dla dalszej edukacji uczniów. W przypadku większości z nich, wyniki egzaminu brane są pod uwagę wraz z innymi formami oceny, zwłaszcza ocenami, które uczniowie otrzymują w toku nauki oraz wynikami egzaminów wewnętrznych. Takie podejście pozwala nauczycielom wpływać na decyzje dotyczące dalszej

edukacji ich uczniów. Łączenie różnych form oceniania umożliwia przeprowadzenie oceny ucznia przy pomocy różnych narzędzi oraz eliminuje obawy, że egzaminy nie odzwierciedlają całości osiągnięć ucznia, a jedynie ich fragment, gdyż są przeprowadzane w jednym określonym terminie i jedynie w kilku dziedzinach.

WYKORZYSTANIE WYNIKÓW EGZAMINÓW DO ZEWNĘTRZNEJ OCENY PRACY SZKÓŁ, KSZTAŁCENIE OBOWIĄZKOWE, 2008/09

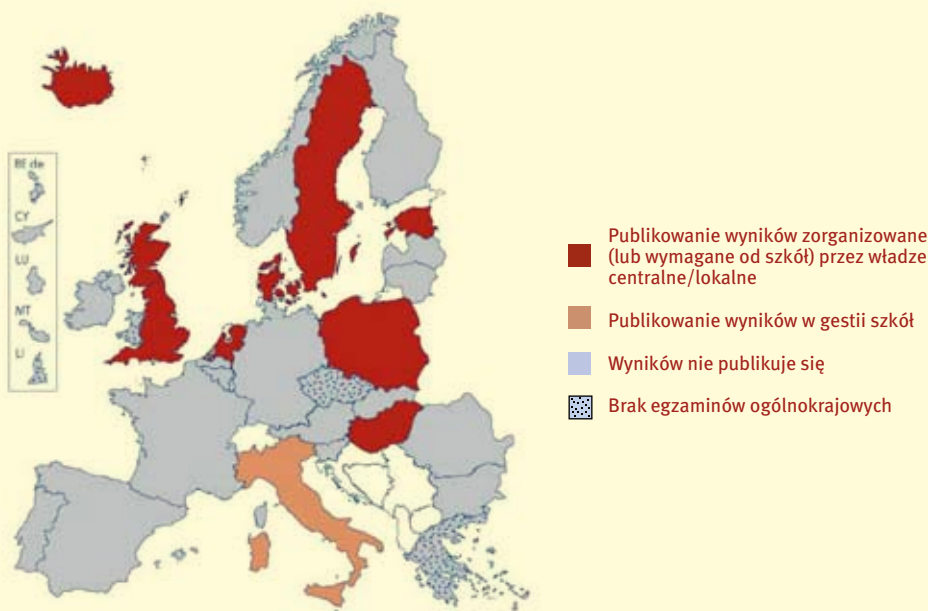
Jedynie nieliczne kraje publikują wyniki egzaminów lub biorą je pod uwagę przy ocenie pracy szkół

Wyniki egzaminów są wykorzystywane do różnych celów, do których należą: monitorowanie realizacji standardów, przekazywanie rodzicom i uczniom informacji zwrotnej na temat ich postępów w nauce oraz wspomaganie pracy nauczycieli. We wszystkich krajach testy odgrywają istotną rolę w tworzeniu polityki edukacyjnej – ich wyniki są analizowane przy tworzeniu rozwiązań mających przeciwdziałać nierównościom w osiągnięciach szkolnych, opracowywaniu progra-

mów nauczania bądź usprawnianiu procesu doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Większość krajów nie publikuje wyników egzaminów poszczególnych szkół. W niektórych krajach oficjalne dokumenty zakazują używania wyników egzaminów do tworzenia rankingów, zestawień czy porównań, gdyż są one uznawane za nieprzydatne w procesie poprawy jakości edukacji.

PUBLIKOWANIE WYNIKÓW POSZCZEGÓLNYCH SZKÓŁ W EGZAMINACH OGÓLNOKRAJOWYCH 2008/09

Źródło: Eurydice

National Testing of Pupils in Europe: Objectives, Organisation and Use of Results (Egzaminy ogólnokrajowe dla uczniów w Europie: cele, organizacja oraz wykorzystanie wyników), wrzesień 2009

Publikacja jest dostępna w języku angielskim:

→ Na stronie internetowej Eurydice (www.eurydice.org)

→ http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/109EN.pdf

EURYDICE, Sieć Informacji o Edukacji w Europie, istnieje od 1980 roku. Sieć składa się z biur krajowych utworzonych przez ministerstwa edukacji poszczególnych krajów i z biura europejskiego (EACEA P9) utworzonego przez Komisję Europejską (Dyrekcja Generalna ds. Edukacji i Kultury). EURYDICE, pracując dla twórców polityki edukacyjnej i świata edukacji, przygotowuje i publikuje opisowe analizy systemów edukacji, studia porównawcze na tematy będące przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej i wskaźniki dotyczące różnych poziomów edukacji.